

SPIS TREŚCI

WSTĘP	11
-------------	----

ROZDZIAŁ I

STAROŚĆ DEMOGRAFICZNA	21
1. Źródła przekształceń demograficznych	23
2. Zakres zjawiska	27
2.1. Europa	27
2.2. Polska	31
3. Miary i wskaźniki starości demograficznej	36
4. Prognozy demograficzne	43
5. Społeczne i ekonomiczne skutki zmian	52

ROZDZIAŁ II

PROBLEMY STARZENIA SIĘ I STAROŚCI W BADANIACH I INICJATYWACH SPOŁECZNYCH	61
1. Starzenie się i starość w polityce społecznej	63
2. Kształtowanie bezpieczeństwa demograficznego	67
3. Bezpieczeństwo społeczne – bezpieczeństwo socjalne	72
4. Analogie i różnice w funkcjonowaniu europejskich systemów emerytalnych	79
4.1. Wzorce niemieckie, brytyjskie i szwedzkie	82
4.2. Poszukiwanie optymalnych rozwiązań w Polsce	85
5. Społeczność międzynarodowa wobec wyzwań demograficznych	93
5.1. Inicjatywy i programy pomocowe	93
5.2. Polityka migracyjna	98
5.2.1. Trendy europejskie	101
5.2.2. Polska polityka migracyjna	106

ROZDZIAŁ III**STEREOTYPY I OBSZARY RYZYKA DYSKRYMINACJI**

OSÓB STARSZYCH	113
1. Stereotypy starzenia się i starości	115
2. Dyskryminacja, marginalizacja społeczna i ryzyko wykluczenia	124
2.1. Pojęcia i interpretacje	124
2.2. Źródła, skutki i przejawy zjawisk	130
3. Dylematy pokoleniowego solidaryzmu – między ageizmem a adultyzmem	135
4. Samotność i osamotnienie jako deficyty wieku	144
5. Bariery dostępu do dóbr i usług	151
5.1. Bariery ekonomiczne, społeczne i kulturowe	151
5.2. Bezpieczeństwo zdrowotne	159
6. Profilaktyka dyskryminacji i marginalizacji społecznej	168

ROZDZIAŁ IV

INNOWACYJNA POLITYKA SENIORALNA	175
1. Kapitał społeczny ludzi starych	177
1.1. Kapitał społeczny	177
1.2. Ludzie starzy w Polsce	179
1.3. Ludzie starzy jako kapitał społeczny	182
2. <i>Active ageing</i> w profilaktyce gerontologicznej	185
3. <i>Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014–2020</i>	192
4. Interdyscyplinarny wymiar innowacyjnej polityki senioralnej	196
4.1. Polityka senioralna	196
4.2. Zadania i perspektywy na przyszłość	200

ROZDZIAŁ V

NOWY MODEL ŻYCIA W STAROŚCI	207
1. Aktywna polityka społeczna w Unii Europejskiej	209

2. Srebrna gospodarka	213
3. Adaptacja do nowego modelu życia rodzinnego	217
4. Imperatyw kształcenia ustawicznego	226
4.1. Aktywność edukacyjna w późnej dorosłości i starości	231
4.2. Poradnictwo zawodowe dla dorosłych	239
5. Aktywność i partycypacja w życiu społecznym	244
6. Wyzwania i kierunki zmian	249
 ZAKOŃCZENIE – REKOMENDACJE ZADANIOWE	 257
 BIBLIOGRAFIA – NETOGRAFIA	 275
 SPIS TABEL	 305
 LISTA SKRÓTÓW	 306
 SUMMARY	 308

TABLE OF CONTENTS

INTRODUCTION	11
CHAPTER I	
POPULATION AGEING	21
1. Demographic changes and their causes	23
2. The scope of the phenomenon	27
2.1. Europe	27
2.2. Poland	31
3. Population ageing measures and indicators	36
4. Demographic forecasts	43
5. The social and economic impact of changes	52
CHAPTER II	
THE ISSUES OF AGEING AND OLD AGE IN RESEARCH AND SOCIAL INITIATIVES	61
1. Aging and old age in social policy	63
2. Shaping demographic security	67
3. Social security and economic security	72
4. The similarities and differences of retirement pension programs in Europe	79
4.1. German, British, and Swedish models	82
4.2. Searching for optimal solutions in Poland	85
5. The international community and demographic challenges	93
5.1. Initiatives and assistance programs	93
5.2. Migration policy	98
5.2.1. European trends	101
5.2.2. Polish migration policy	106

CHAPTER III**STEREOTYPES AND AREAS OF POTENTIAL**

DISCRIMINATION AGAINST THE ELDERLY	113
1. Stereotypes of ageing and old age	115
2. Discrimination, marginalization and the risk of social exclusion	124
2.1. Notions and interpretations	124
2.2. Sources, effects and manifestations of the phenomena	130
3. Dilemmas of intergenerational solidarity: between ageism and adultism	135
4. Loneliness and social isolation as drawbacks of old age	144
5. Barriers in accessing goods and services	151
5.1. Economic, cultural and social barriers	151
5.2. Health security	159
6. Prevention of discrimination and marginalization of the elderly	168

CHAPTER IV

INNOVATIVE SENIOR CITIZEN POLICY	175
1. The social capital of the elderly	177
1.1. Social capital	177
1.2. The elderly in Poland	179
1.3. The elderly as social capital	182
2. Active ageing and preventive gerontology	185
3. <i>Senior citizen policy objectives in Poland for the period 2014–2020</i>	<i>192</i>
4. The interdisciplinary dimension of innovative senior citizen policy	196
4.1. Senior citizen policy	196
4.2. Future tasks and prospects	200

CHAPTER V

NEW MODEL FOR LIFE AT OLD AGE	207
1. Active social policy in the European Union	209
2. The Silver Economy	213
3. Adaptation to the new model of family life	217
4. The imperative of lifelong learning	226
4.1. Educational activity in late maturity and old age	231
4.2. Career and vocational guidance for adults	239
5. Engagement and participation in societal life	244
6. Challenges and trends of the changes	249
CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS ON TASKS	257
BIBLIOGRAPHY AND ELECTRONIC SOURCES	275
LIST OF TABLES	305
ABBREVIATIONS	306
SUMMARY	308